

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

СПЕЦИАЛНОСТ ТЕОЛОГИЯ

Утвърждавам:
Декан:.....

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА

ДИСЦИПЛИНА: ТЪЛКУВАНЕ НА СТАРИЯ ЗАВЕТ

ШУМЕН
2012

К О Н С П Е К Т

за изпит по ТЪЛКУВАНИЕ НА СТАРИЯ ЗАВЕТ

за специалност “ТЕОЛОГИЯ”
редовно обучение

1. ХЕРМЕНЕВТИКА

- 1.1. Предварителни сведения: название, предмет, определение.
- 1.2. Отношение на херменевтиката към екзегетиката.
- 1.2. Значение, разделение, кратка история.
- 1.2. Ноематика.
  - 1.2.1. Видове смисли и форми(буквален и таинствен).
  - 1.2.2. Стилни фигури. Хипербола, антропоморфизъм, акомодация.
- 1.2.3. Жанрове.
- 1.3. Евристика.
  - 1.3.1. Изисквания към екзегета.
  - 1.3.2. Тълкувателен метод: критика на текста, литературна критика, езиков анализ.
  - 1.3.3. Критика на жанра и формата.
  - 1.3.4. Традиция, редакция и композиция.
  - 1.3.5. Критика на богословските постановки в различните етапи.
  - 1.3.6. Връзки между Стария и Новия Завет. Паралелни места. Етимология.
  - 1.3.7. Логическа и психологическа връзка. Стилна метрика.Тълкуване съобразно църковното учение.
- 1.4. Профористика.
  - 1.4.1. Превод.Перифраза
  - 1.4.2. Схола, глоса, екзегетическа омилия, постила, коментар.

2. ИСТОРИЯ НА ТЪЛКУВАНЕТО

- 2.1. Юдейско тълкуване.
- 2.2. Християнско тълкуване.
- 2.3. Иисус Христос и апостолите.
- 2.4. Светоотческо тълкуване.
  - 2.4.1. Александрийска школа.
  - 2.4.2. Антиохийска школа.
- 2.5. Средновековно тълкуване.
- 2.6. Българска екзегетика(старобългарска, среднобългарска, нова).
- 2.7. Тълкуване в ново време.
  - 2.7.1. Протестантско.
  - 2.7.2. Католическо.
  - 2.7.3. Православно.

3. ТЪЛКУВАНИЕ НА СТАРОЗАВЕТНИ ТЕКСТОВЕ

- 3.1. Сътворението на света (трите разказа в Бит.гл.1 и 2)
- 3.2. Грехопадението в рая и наказанието(Бит. гл.3)
- 3.3. Богооткровението при горящата къпина(Изх.3:1-20)
- 3.4. Богооткровението при горящата къпина(Изх.3:1-20)
- 3.5. Книга Рут (гл 1-4).
- 3.6. Книга Йов (гл.1,2 41).
- 3.7. Псалми 21 21, 56, 82, 136
- 3.8. Пророк Исаия 7:10-16; 53:1-1-12; 61:1-8.

- 3.9. Пророк Исаия 7:10-16; 53:1-1-12; 61:1-8.
- 3.10. Пророк Йезекиил 37:1-14.
- 3.11. Пророк Наум (гл.1, 2, 3).
- 3.12. Човекът в рая (Бит. 2:7-25).
- 3.13. Потопът (Бит. 6:7-22; 7:11-24).
- 3.14. Изпитанието на Авраам (Бит 22:1-14).
- 3.15. Пророк Илия (избрани места).
- 3.16. Исаия 2:1-5.
- 3.17. Месия и бъдещото Му царство (Ис. 11:1-10).
- 3.18. Йеремиа остава верен служител на Божието дело (20:7-14).
- 3.19. Добрият пастир от Давидовия род (Йезек. 34:1-31)
- 3.20. Тържественото влизане в Йерусалим (Зах.9:8-12).

IV. Литература

- Шиваров, Николай. Херменевтика на Стария Завет. С., 2005
- Марковски, Иван. Кратки познания по библейска херменевтика. Въведение в Св. Писание на Ветхия Завет, Част 1, С., 1932.
- Шиваров, Николай. Из лекциите по херменевтика /съкратен курс/, С., 1981/ксерокопие/.
- Пиперов, Боян. Един древен коментар към книгата на пророк Авакум. ГДА, Т. II, 1951-5.
- Пиперов, Боян. Тълкуване на книга Битие. София, 1973.
- Пиперов, Боян. Тълкуване на книгата на Пророк Исаия. София, 1982.
- Пиперов, Боян. Тълкуване на книгата Притчи Соломонови. София, 1984.
- Шиваров, Николай. Тълкуване на книгата на пророк Йеремиа. София, 1974.
- Шиваров, Николай. Тълкуване на книгата на пророк Йезекил. София, 1979.
- Вълчанов, Славчо. Тълкуване на книгата на пророк Даниил. С., 1975.
- Вълчанов, Славчо. Тълкуване на книгата на дванадесетте пророци. С., 1977.
- Вълчанов, Славчо. Книгата на пророк Наум /текстово-критично изследване/. ГДА, Т. XXIX (LV), С., 1970-1980.
- Вълчанов, Славчо. Книгата на пророк Наум /исагогическо изследване/. ГДА, Т. XXXI (LVII), С., 1986.
- Библия в современном мире: аспекты толкования / Петерсон Ю. и др. М., 2002.
- Вайс М. Библия и современное литературоведение. Метод целостной интерпретации. М., 2001.
- Гиршман М. Еврейская и христианская интерпретация Библии в поздней античности. М., 2002, 184 с.
- Толковая Библия или комментарий на все книги Св. Писания Ветхого и Нового Завета
А.П. Лопухина <http://bible.in.ua/underl/Lop/index.htm>
<http://biblos.com/>
<http://www.archive.org/details/texts>

V. Форми на самостоятелна работа

1. Написване на курсова работа
2. Контролни работи

VI. Семестриален контрол:

1. Редовно присъствие на семинарни занятия.

VII. Условия за допускане до изпитна процедура

1. Редовно посещение на семинарните занятия
2. Положително оценена курсова работа
3. Положително оценени контролни работи

VIII. Изпитна процедура. Схема/елементи, процедура на изпита, критерии за оценяване знанията и уменията на студентите, присъждане на кредити

Изпитът е устен. Теглене на изпитни билети от теория на тълкуването и история на тълкуването.

IX. Критериите за оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредити включват:

Успешно издържан изпит се счита при показано добро познаване на теоретичния и исторически материал, умение за тълкуване на библейския старозаветен текст.

Въз основа на успешно положен изпит и текущ контрол на студента се присъждат 5 кредита.

X. Принципи на формиране на оценката

Оценяване: Крайната оценка се формира от участието на студента в семинарните занятия, оценката от самостоятелната работа и представянето на изпита.

Комплектът е подготвен от проф. д.теол.н. А. Кръстев и гл. ас. Я. Драгомирова